

תפלת ערבית.

אם יש אבל שהוא בעל תפלה, מתפלל לפני העמוד אבל לא עובר בכל התפילות בימים שאין נפילת אפים, שבהם אינו משמש הבעל תפלה אפילו בתפילת מנחה וערבית (בעשרת ימי תשובה [לפי שהדין מתוח נגדו], בחול המועד, בראש חודש, בימי חנוכה, בחמשה עשר בשבט, בימי פורים, כל חודש ניסן, בל"ג בעומר, בחמשה עשר באב).

¹ המתפללים ערבית אחר צאת הכוכבים,

מקדימים לומר שיר המעלות הנהי והפסוקים שעמו, ולאחריהם חצי קדיש (אבל לא בבית אבל).

קלד:א-ג שִׁיר הַמַּעְלוֹת הֵנָּה וּ בְּרַכּוּ אֶת־יְיָ כָּל־עַבְדֵי יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית־יְיָ בַּלַּיְלוֹת:

שְׂאוּ־יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת־יְיָ: יְבָרְכֶךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

מ:ח יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁגֵב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סִלָּה: ג' פעמים

פד:יג יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר־יְאֹדֵם בְּטַח בְּךָ: ג' פעמים

כ"י יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמַּלְךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קִרְאָנוּ: ג' פעמים

יתום (קטן) כורע יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ זִקְנֵי שָׁמַיָּה רַבָּא (קהל אָמֵן) בְּעֶלְמָא דְבָרָא כְרַעוּתָהּ

וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן

קָרִיב: וְאִמְרוּ יתום (קטן) כורע אָמֵן: (קהל אָמֵן)

1

When ערבית is recited after nightfall, it is preceded by the following פסוקים, which speak of orenen at night. They were added to מנהג אשכנז by the ארז"ל, who in fact was only reviving a practice from the Geonic era to recite מזמור leading into ערבית. After this מזמור, the congregation says קדיש before ברכו. If, however, ערבית follows מנחה without a break, there is no need to recite קדיש in addition to the קדיש תתקבל following מנחה. At one time, these פסוקים, and this קדיש, were recited only by small groups called חברת מעריב בזמנו. If one either attends a שיעור which concludes with the recital of a קדיש דרבנן or one orens ערבית without a מנין, then these פסוקים may be omitted.

יְהִי שָׁמַיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וְלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא וּבְנִשְׂמָה אַחֲרַת מוֹסִיפִים יִתְבָּרַךְ

יתום (קטן) כורע יְתְּבָרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא

וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שָׁמַיָּה דְקַדְשָׁא יתום (קטן) כורע בְּרִיךְ הוּא הַצִּיּוֹר אוֹמֵר עִמּוֹ (ולא

לאחריו).

לְעָלְמָא מְכָל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא

דְאִמְרִין בְּעָלְמָא: יתום (קטן) כורע וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שָׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל

אָמֵן)

יתום (קטן) פוסע לאחוריו בנחת שלש פסיעות בכריעה אחת

פונה לשמאלו ואומר עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו פונה לימינו ואומר הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ

ושוחה לפניו ואומר וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

קריאת שמע וברכותיה לחול

עח:לח הבעל תפלה אומר² וְהוּא רַחוּם וְיִכַּפֵּר עֲוֹן וְלֹא-יִשְׁחִית וְהוּא רַבָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ

וְלֹא יַעֲוִיר כָּל-חַמָּתוֹ: כִּי הַקַּהֲל עוֹנִין וְהַבֵּית אַחֲרֵיהֶם יִי הוֹשִׁיעָה הַמְּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם-

קְרִיאָנוּ:

הבעל תפלה מאריך באמירת 'ברכו' ובימים מיוחדים (שאינן תחנון) מאריך עוד יותר:

בְּרַכּוּ

2 The ascends to the עמוד for רחום. והוא רחום is a way of saying that in the evening, when there are no sin offerings, God provides atonement. (רוקח)

ותהלה:

בעוד הבעל תפלה אומר 'ברכו' אומר הקהל בלחש : 'תְּבָרֵךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר
וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
שְׁהוּא רֵאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵּיו אֵין אֱלֹהִים: תהלים סח:ה סלו
לְרֶכֶב בְּעֶרְבוֹת בָּיָה שְׁמוֹ וְעֲלוּ לְפָנָיו: וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל-כָּל-בְּרָכָה

אֶת-יְיָ כשמנגן בעל תפלה השם יאמר הקהל : בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

הַמְּבָרָךְ: כשמנגן בעל תפלה 'המברך' יאמר הקהל : קיג:ב יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מְעַתָּה וְעַד-

עולם:

קהל ובעל תפלה יחדיו : בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מַעְרִיב עָרְבִים
בְּחֻכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבְתַבּוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים וּמַחְלִיף אֶת-הַזְּמַנִּים
וּמְסַדֵּר אֶת-הַפּוֹכְבִּים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרִקְיעַ כְּרִצּוֹנוֹ: בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה
גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי-חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי-אוֹר: וּמַעְבִּיר יוֹם וּמְבִיא לַיְלָה
וּמְבַדֵּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה יְיָ עֲבָאוֹת שְׁמוֹ: ³ אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד

3 One could read the phrase either א-ל חי וקיים תמיד . or א-ל חי וקיים תמיד ועד .
תמיד'. (מנהג' therefore, one pauses both before and after the word 'א-ל חי וקיים תמיד ועד
(פפד"מ)

דעת הפרישה, שמלת 'תמיד' נמשך אדלעיל, וכן דעת ה'מחצית השקל', לפי מה שהביא בסי' רל"ו,
ומג"א הביא בסי' הנ"ל בשם בע"ה הגיר' 'תמיד ימלוך' וכו' :

יְמַלֹּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּעֲרִיב עַרְבִים:

אֶהְבֵּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אֶהְבֵּת: תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים
אוֹתָנוּ לְמִדָּת: עַל-כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ בְּשִׂכְבְּנוּ וּבְקוּמָנוּ נְשִׁיחַ בְּחֻקֶיךָ
וְנִשְׂמַח בְּדַבְרֵי תוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֶרֶץ יְמֵינוּ
וּבָהֶם נִהְגָּה יוֹמָם וְלַיְלָה: וְאֶהְבֵּתְךָ אֶל-תְּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
4 אוֹהֵב, עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל:

עונים 'אמן' על ברכת אהבה של הבעל תפלה.

להשלמת רמ"ח תיבות בק"ש מקדימים אמירת 'אל מלך נאמן ביחיד או בציבור. ויש משלימים את חשבון רמ"ח בעניית 'אמן' על ברכת אהבת עולם של הבעל תפלה, שיאמן' הוא נוטריקון 'אל מלך נאמן'.

אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן

דברים ו:ד

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי וְאֶחָד:

בלחש בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

דברים ו:ה-ט ⁵ וְאָהַבְתָּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ: וּשְׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ
וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם
לְאֹזַן עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ:

דברים יא:יג-כא וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ תִשְׁמְעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
הַיּוֹם לְאָהֲבָה אֶת-יי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וּנְתַתִּי
מְטֵר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפֹּת דְגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהַרְךָ: וּנְתַתִּי
עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הִשְׁמַרְוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם
וּסְרַתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יי בְּכֶם וְעָצַר
אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מְטֵר וְהִיאַדְמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וְאֶבַדְתֶּם מְהֵרָה
מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יי נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל-לִבְבְּכֶם
וְעַל-נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶם אֹתָם לְאֹזַן עַל-יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם:
וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ
וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: הָרַב הַקּוֹרֵא שְׁמַע בְּטַעֲמִים

5 הקב"ה "How can asks רבי עקיבה איגר
רבי "How can one demand love?" וְאָהַבְתָּ אֶת ד' אֱלֹהֶיךָ? קריאת שמע, before we recite עקיבה איגר
answers, we recite either 'אָהַבָה רַבָּה' or 'אָהַבַת עוֹלָם' in which we state how much the הקב"ה loves us. If we truly feel that the הקב"ה loves us, we can be
commanded to love Him in return.

מרים קולו מילמען ירבו, עד יאמתי, למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם פימי השמים על-הארץ:

במדבר טו: לדמא ויאמר יי אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על-כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על-ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את-כל-מצות יי ועשיתם אתם ולא-תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר-אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את-כל-מצותי והייתם קדשים לאלהיכם:

אומרו הקהל עם הרב הפסוק האחרון וכן הבעל תפלה.

אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים

להיות לכם לאלהים אני יי אלהיכם:

יש לצרף 'אלהיכם' ליאמתי, אכן יתן ריוח מעט שלא יבולע האל"ף. הבעל תפלה מרים קולו במילה 'אמתי' ואינו כופל יד' אלדיכם אמתי. לפיכך הבעל תפלה אומר פרשת ציצית עם הרב כדי שיסמוך 'אמתי' ליד' אלדיכם, ולא יצטרך להמתין עליו ולהפסיק בין המלים הללו.

אמת ואמונה כל-זאת וקיים עלינו כי הוא יי אלהינו ואין זולתו

ואנחנו ישראל עמו: הפודנו מיד-מלכים מלכנו הגואלנו מן כל-

העריצים: האל הנפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל-אויבי נפשנו:

איוב ט:י העשה גדלות עד-אין חקר ונפלאות עד-אין מספר: תהלים סו:ט השם

נפשנו בחיים ולא-נתן למוט רגלנו: המדריכנו על במות אויבינו ויגרים

קִרְנָנוּ עַל כָּל־שִׁנְאֵינוּ: הָעֲשֵׂה־לָּנוּ נְסִים וּנְקָמָה בַּפְּרָעָה אוֹתָת וּמוֹפְתִים
בְּאֲדַמַּת בְּנֵי־חַם: הַמָּכָה בְּעִבְרָתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת־עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוֹת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בְּנָיו בֵּין גְּזָרֵי יַם־סוּף אֶת־
רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת טַבַּע: וְרָאוּ בְּנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ
לְשִׁמּוֹ: וּמִלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם: מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנּוּ
שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כָלָם -

בעל תפלה וקהל

שמות טו:יא מִי־כִמְכָה בְּאֵלִים יְיָ מִי כִמְכָה נְאֻדָּר בְּקֹדֶשׁ נוֹרָא תְהִלַּת עֲשֵׂה פְּלֵא:

בעל תפלה מלכותך ראו בניך בוקע ים לפני משה טו:בזָה אֵלֵי עָנּוּ וְאָמְרוּ -

בעל תפלה וקהל טו:יח יְיָ וַיִּמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד:

בעל תפלה וְנִאָּמַר: ירמיה לא:י אֶת־יַעֲקֹב וּגְאֻלוֹ מִיַּד חֲזָק מִמֶּנּוּ:

ברוך אתה יְיָ גֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

הַשְּׂכִיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ לְחַיִּים וּפְרוֹס עָלֵינוּ

סֶבֶת שְׁלוֹמְךָ וְתִקְנָנוּ בְּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שִׁמְךָ: וְהַגֵּן

בְּעֵדְנוּ וְהִסֵּר מֵעֲלֵינוּ אוֹיֵב דְּבַר וְחָרֵב וְרָעַב וְיָגוֹן וְהִסֵּר שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ
 וּמֵאַחֲרֵנוּ וּבִצֵּל כְּנַפְיָךְ תִּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמְצִילָנוּ אַתָּה כִּי
 אֵל מְלֶךְ חֲנוּן וְרַחוּם אַתָּה: וְשָׁמֹר צִאתָנוּ וּבּוֹאָנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם
 מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְעַד:

⁶ אמירת פסוקי 'ברוך ד' לעולם' עם ברכת 'ראו עינינו נתקנה על ידי חכמים הן לבני בבל והן לבני ארץ ישראל, והובאו בסידורי ארץ ישראל מקדמת דנא, ומקובל היה לאמרם אצל כל אשכנזים אף אלה שעלו לארץ ישראל, ולכן נמצאת בכל סידוריהם הנדפסים כולל סידור 'שער שמים' שערך השל"ה, אב"ד פפד"מ ומרא דארעא דישראל, על פי המנהגים שנהג בארץ ישראל (בצינונו כי "רבנן בתראי תקינו למימר ברוך ד' לעולם אמן ואמן", ולכן כתב לו ביאור על פי נגלה ונסתר). תלמידי הגר"א שאינם אומרים 'ושמרו' בערבית ליל שבת משמיטים גם 'ברוך ד' לעולם', הן בארץ ישראל והן בחוץ לארץ, על פי מנהגו האישי בוילנא:

מותר לדלג ברכה זו כדי להספיק תפילה בציבור.

תהלים פט:נג ⁷ בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: קלה:כא בְּרוּךְ יְיָ וּמְצִיּוֹן שְׁכֵן יְרוּשָׁלַם
 הַלְלוּ-יְהוָה: עב:יח-ט בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדּוֹ: וּבְרוּךְ
 שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמְלֹא כְבוֹדוֹ אֶת-כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן: קד:לא יְהִי
 כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: קיג:ב יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

⁶ These eighteen פסוקים (which contain the Divine name in each of them) were added by the Academy of Persia (מחזור ויטרי). According to ד (גמ' ברכות) these were added to enable late comers to finish the service together, so that they should not be left alone praying at night. According to the רשב"א, these were instituted at the time of religious persecution, to replace the ברכות עשרה. It is therefore omitted on Friday night, as its עמידה contains only seven

⁷ יוצא שמונה עשרה is to sit for עולם, ברוך ד' לעולם, so people don't think they are עשרה

שמואל א' יב:כב כִּי לֹא-יִטֹּשׁ יְיָ אֶת-עַמּוֹ בְּעֵבֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת
 אֶתְכֶם לֹו לְעַם: מַלְכִים א' יח:לט וַיֵּרָא כָּל-הָעַם וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
 יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים: זכריה יד:ט וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ
 בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: תהלים לג:כב יְהִי-חֲסִדְךָ יְיָ עָלֵינוּ
 כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: דברי הימים א' טז:זלה ⁸ וַיֹּאמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן-הַגּוֹיִם לְהַדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתִהְלֹתְךָ:
 תהלים פו:ט-י כָּל-גּוֹיִם וְאֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ:
 כִּי-גָדוֹל אַתָּה וְעָשָׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ: עט:יג וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ וַיִּצְאֵן
 מִרְעִיתְךָ גֹּדֵה לָךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נִסְפָּר תִּהְלֹתְךָ:

בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם: בָּרוּךְ יְיָ בְּלִילָה: בָּרוּךְ יְיָ בְּשַׁכְּבָנוּ: בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמָנוּ: כִּי בִּידְךָ
 נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמְתִּים: איוב יב:י אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְּשׁ כָּל-חַי וְרוּחַ כָּל-בֶּשֶׂר-אִישׁ:
 תהלים לא:ו ⁹ בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְדִיתָ אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבִשְׁמִים

8 כתב מ"א בשם רש"ל שיש לומר הושיענו אלדי ישענו והוא פסוק בדברי הימים ולא יאמר הושיענו
 די אלדי ישענו דא"כ הוא מוסיף על י"ח אזכרות: (משנה ברורה סימן רל"ו ס"ק ו)

9 אָמַר אֲבִינִי, אַף תִּלְמִיד חָכֵם [שְׂרַגִּיל הַמְּשַׁנֵּתוֹ לַחֲזוֹר עַל גְּרַסְתּוֹ תַּמִּיד דִּיו בַּכֶּךְ]: (רש"י שם) מִיִּבְעֵי לִיָּה
 לְמִימַר מִד פְּסוּקָא דְרַחֲמֵי, כְּגוֹן, 'בִּידְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְדִיתָ אוֹתִי ד' אֵל-אֱמֶת: (גמ' ברכות ה.)

יחד שמך וקיים מלכותך תמיד ומלך עלינו לעולם ועד:

יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת באמר לציון מלך
אלהיך: יי מלך צגא יי מלך שמות טוויח יי ו מלך לעלם ועד: כי המלכות
שלך היא ולעולמי עד תמלך בכבוד כי אין לנו מלך אלא אתה: ברוך
אתה יי המלך בכבודו תמיד מלוך עלינו לעולם ועד ועל כל-מעשיו:

בעל תפלה כורע ויתגדל ויתקדש ויזקף שמייה רבא (קהל אמן) בעלמא דברא כרעותיה

וימליך מלכותה בתיכון וביומיכון ובחיי דכל-בית-ישראל בעגלא ובזמן

קריב: ואמרו בעל תפלה כורע אמן: (קהל אמן)

יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה ובנשימה אחרת מוסיפים 'יתברך'

בעל תפלה כורע ויתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל

שמייה דקדשא בעל תפלה כורע בריך הוא הציבור אומר עמו (ולא לאחריו).

לעלא מכל-ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא

דאמירן בעלמא: בעל תפלה כורע ואמרו אמן: (קהל אמן)

¹⁰בליל אי דראש חודש מכריזים 'יעלה ויבא' :

בליל בי דראש חודש, וכן אם יש רק יום אחד של ראש חודש, מכריזים 'ראש חדש'.

ותן טל ומטר

בערבית לפני שמונה עשרה, מכריזים בקול רם: ¹¹ 'שאלה' כדי להזכיר לקהל

לומר: 'ותן טל ומטר'.

10 The גבאי announces 'ראש חדש' before the עמידה, exactly one day per month (except in תשרי). On the first day of a two day ראש חודש, only 'יעלא ויבא' is announced, since it is really only ערב ראש חודש.

11 [הכרזת מילה זו נעשתה באשכנז בהיגוי המקובל בשפת הדיבור בתנועת אלי"ף ארוכה הדומה לבני פולין (שאלה Schaale), ויש מקומות באשכנז בהם הגו מילה זו בחיריק יו"ד בדומה לבני ליטא : שיילע (Schaile, Scheile) (שרשי מנהג אשכנז)

ערבית עמידה לחול

תהלים נא:טז אֲדֹנָי שָׁפְתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

כורע¹² בָּרוּךְ מִשְׁתַּחֲוֶה אֶתְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן
גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקָנָה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל
לְבָנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בעשרת ימי תשובה זְכַרְנוּ לְחַיִּים מְלֶךְ חַפֵּץ בְּחַיִּים וְכִתְבָנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים
חַיִּים:

מְלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן: כורע בָּרוּךְ מִשְׁתַּחֲוֶה אֶתְּךָ יְיָ מִגֵּן אַבְרָהָם:

¹³ אֶתְּךָ גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחִיָּה מֵתִים אֶתְּךָ רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ממוסף של שמיני עצרת עד שחרית של יום ראשון של פסח מוסיפים:
מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחִיָּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים
וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרָי: מִי כְמוֹךָ
בְּעַל גְּבוּרֹת וּמִי דוֹמֶה-לָךְ מְלֶךְ מֵמִית וּמְחִיָּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה:

בעשרת ימי תשובה מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמַן אֶתְּךָ לְהַחְיֹת מֵתִים: בָּרוּךְ אֶתְּךָ יְיָ מְחִיָּה הַמֵּתִים:

¹⁴ אֶתְּךָ קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וְקְדוּשֵׁים בְּכָל-יוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה: בָּרוּךְ
אֶתְּךָ יְיָ הָאֵל (בעשרת ימי תשובה: הַמְּלֶךְ) הַקְּדוֹשׁ:

12 תנו רבנו, מנין שאומרים אבות? שנאמר: 'הבו לד' בני אלים'

13 ומנין שאומרים גבורות? שנאמר: 'הבו לד' כבוד ועז':

14 ומנין שאומרים קדושות? שנאמר: 'הבו לד' כבוד שמו השתחוו לד' בהדרת-קדש':

¹⁵ אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלִמַּד לְאִנוּשׁ בִּינָה: וְחַנּוּן מֵאִתְּךָ בִּינָה
דַּעָה וְהַשְׁפֵּל: בְּרוּךְ אַתָּה יי חוֹנֵן הַדַּעַת:

¹⁶ הִשִּׁיבֵנו אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ וְקִרְבָּנוּ מִלְּפָנֵינוּ לְעִבּוּדְךָ וְהַחֲזִירֵנוּ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַרוֹצֵה בְּתִשׁוּבָה:

¹⁷ סֶלַח-לָנוּ אָבִינוּ כִּי מַכָּה עַל הַלֵּב חָטָאנוּ מְחַל-לָנוּ מִלְּפָנֵינוּ כִּי מַכָּה עַל הַלֵּב פָּשַׁעֵנוּ

כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנוּן, הַמְרַבֵּה לְסִלּוּחַ:

¹⁸ רָאָה בְּעֵינָיו וְרִיבָה רִיבָנוּ וּגְאָלָנוּ מִהֲרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גּוֹאֵל

חֶזֶק אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

15 וְמָה רָאוּ לומר בִּינָה אַחַר קְדוּשָׁה? וְהַקְדָּוִישׁ אֶת-קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל וְאֶת-אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ:
וְסָמְךָ לִיחָה וְיִדְעוּ תְעִיר-רוּחַ בִּינָה

16 וְמָה רָאוּ לומר תִּשׁוּבָה אַחַר בִּינָה? דְּכַתִּיב: 'וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וּרְפָא לוֹ':

17 'הַסֶּלַח לְכָל-עֲוֹנוֹתֵי הָרָפָא לְכָל-תַּחֲלָאִיכֵי: הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיִּיכֵי לְמִמְרָא דְגְּאֹלָה וּרְפוּאָה בְּתַר סְלִיחָה
הִיא.

18 וְמָה רָאוּ לומר גְּאֹלָה בְּשַׁבְּעִית? אָמַר רַבָּא, מִתּוֹךְ שְׁעֵתִידִין לִיגְאֵל בְּשַׁבְּעִית.

19 רָפְאוּנוּ יְיָ וְנִרְפָּא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה כִּי תִהְיֶה לָּתָנוּ אַתָּה
וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל-מְכוּתֵינוּ * כִּי אֵל מֶלֶךְ
רוֹפֵא נְאֻמָּן וְרַחֲמָן אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא, חוֹלֵי עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל:

מי שרוצה להתפלל על החולה יאמר כאן :
וַיְהִי רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁתִּשְׁלַח מְהֵרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן-
הַשָּׁמַיִם רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאַת הַגּוּף לְחוּלָה
(פב"פ) בְּתוֹךְ שְׁאֵר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל:

19 וְיָמָה רָאוּ לומר רְפוּאָה בְּשִׁמְיִנִית? אָמַר רַבִּי אַחָא מִתּוֹךְ שְׁנֵתְנָה מִיָּלָה שְׁצָרִיכָה
רְפוּאָה, לְפִיכֹךְ קִבְעוּהָ בְּשִׁמְיִנִית.

בתפלת ערבית של יום נ"ט אחר תקופת תשרי (ה' או ו' דעצעמבר)
ובארץ ישראל בליל ז' מרחשון מתחילין לומר 'ותן טל ומטר לברכה' עד פסח.

²⁰ בָּרַךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת-הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת-כָּל-מִינֵי תְבוּאָתָהּ

לְטוֹבָה וְתֵן (בחורף : טל ומטר ל) בְּרָכָה עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה וְשַׁבְּעֵנוּ

מִטּוֹבָךְ וּבָרַךְ שְׁנוֹתֵינוּ כְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרַךְ הַשָּׁנִים:

²¹ תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוֹתֵנוּ וְשָׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּיֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד

מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ, נְדָחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

²² הִשְׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה וְיִזְעַצְּנוּ כְּבֵתחֶלֶה וְהִסֵּר מִמֶּנּוּ יְגוֹן

וְאַנְחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדִּיקֵנוּ בְּמִשְׁפָּט:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ, אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

(בעשרת ימי תשובה מסיימים הברכה : הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט ואם לא אמרו, דעת רוב הפוסקים שאין צריך

לחזור.)

20 ומה ראו לומר ברכת השנים בתשיעית? אמר רבי אלכסנדר, כנגד מפקיעי שערים דכתיב: 'שבר זרוע
רשע' וְדוּד כִּי אֲמַרָה בְּתִשְׁעֵית אֲמַרָה.

21 ומה ראו לומר קיבוץ גלויות לאחר ברכת השנים? דכתיב: 'ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם
תשאו' לַעֲמֵי יִשְׂרָאֵל כִּי קָרְבוּ לְבוֹא:

22 וכינון שנתקבצו גלויות נעשה דין ברשעים, שנאמר: 'ואשיבה שפטיך כבראשונה'.

²³לְמַשְׁמָדִים אֶל-תְּהִי תִקְוָה וְכָל-הַמֵּינִים כָּרְגַע יֵאבְדוּ וְכָל-אוֹיְבֵי עַמְּךָ

מִהָרָה יִכָּרְתוּ וּמַלְכוּת זָדוֹן מִהָרָה תִעָקֵר וּתְשׁוּבָר וּתְמַגֵּר וּתִכְנִיעַ

בְּמָהָרָה בְּיָמֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יי שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמִכְנִיעַ זָדִים:

²⁴עַל-הַצְדִּיקִים וְעַל-הַחֲסִידִים וְעַל-זַקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל-פְּלִיטַת

סוֹפְרֵיהֶם וְעַל-גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעַלֵּינוּ יִהְמוּ רַחֲמֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר

טוֹב לְכָל-הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם וּלְעוֹלָם לֹא

יָבוֹשׁ כִּי-בָךְ בִּטְחָנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יי מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לַצְדִּיקִים:

²⁵וְלִירוּשָׁלַם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וּתִשְׁכַּח בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

וּבִנְיָה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בְּנֵינָן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מִהָרָה לְתוֹכָהּ תִּכְיֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם:

23 וְכִינּוּ שְׁנַעֲשֶׂה דִין מִן הַרְשָׁעִים, כְּלוּ הַפּוֹשְׁעִים, וְכוּלְל זָדִים עִמָּהֶם שְׁנֹאמֵר: וְשׁוֹבֵר פְּשָׁעִים וְחַטָּאִים יִחַדּוּ וְעוֹבְדֵי ד' יִכְלוּ:

24 וְכִינּוּ שְׁכְלוּ הַפּוֹשְׁעִים מִתְרוֹמְמַת קָרוֹ צְדִיקִים דְּכַתִּיב: וְכָל-קִרְנֵי רַשָׁעִים אֲגַדֵּעַ תְּרוֹמְמָה קִרְנוֹת צְדִיקֵי: וְכוּלְל גֵּרֵי הַצֶּדֶק עִם הַצְדִּיקִים שְׁנֹאמֵר: 'מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּלְקוּם וְהַדְרַת פָּנָי זָקֵן וְסַמִּיךְ לִיחַ וְכִי-יִגְוֵר (אֲתַכֶּם) אֲתִנֶּה גֵרֵי.

25 וְהִיכּוּ מִתְרוֹמְמַת קִרְנֵם? בִּירוּשָׁלַם שְׁנֹאמֵר: 'שְׂאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֶהְבִּידֵי:

26 אֶת-צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ מְהֵרָה תִצְמַיֵחַ וְקִרְנוֹ תֵרוֹם בְּיִשׁוּעָתְךָ

כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל-הַיּוֹם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִצְמִיחַ, קֶרֶן יִשׁוּעָה:

27 שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן

אֶת-תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתֵנוּ וְתַחֲנוּנֵינוּ אַתָּה וּמְלַפְנֶיךָ מְלַכְנוּ

רִיקִים אֶל-תְּשִׁיבֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

28 רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתְּפִלָּתָם וְהִשָּׁב הָעֲבוּדָה לְדַבִּיר בֵּיתְךָ

וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְּפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרָצוֹן וְתֵהִי לְרָצוֹן

תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ:

בראש חודש ובחול המועד אומרים "עלה ויבא":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וַיָּבֹא וַיִּגַּע וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֵה וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֵד וַיִּזְכֹּר

וְזָרְנוּ וּפְקֻדוֹנָנוּ וּזְכוּרֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּרֵנוּ מְשִׁיחַ בֶּן-דָּוִד עֲבַדְךָ וּזְכוּרֵנוּ יְרוּשָׁלַם עִיר

קִדְשֶׁךָ וּזְכוּרֵנוּ כָּל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלִּיטָה וְלִטּוֹבָה וּלְחַן וּלְחַסֵּד וּלְרַחֲמִים

26 וכינון שנבנית ירושלים בא דוד שנאמר: 'אחר ישבו בני ישראל ובקשו את-ד' אלדיהם ואת דוד מלכם.

27 וכינון שבא דוד באתה תפלה שנאמר: 'והביאותים אל-ה' קדשי ושמחתים בבית תפלתתי'

28 וכינון שבאת תפלה באת עבודה שנאמר: 'עולתיהם וזבחייהם לרצון על-מזבחי'.

וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

לראש חודש : ראש החדש הזה | לפסח : חג המצות הזה | לסכות : חג הסוכות הזה
זָכְרָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקָדָנוּ בּוֹ לְבִרְכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה
וּרְחֻמִּים חוּס וְחַנּוּן וּרְחַם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֱלֹהֵי עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וּרְחוּם
אַתָּה:

וּתְחַזְּקֵנוּ עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ
לְצִיּוֹן:

כורע²⁹ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא זִקְנֵךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֵד: צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר: נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר
תְּהַלְּתֵךְ עַל-חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל-נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ
וְעַל-נַפְשֵׁיךָ שְׁבָכָל-יוֹם עִמָּנוּ וְעַל-נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׁבָכָל-
עַת עָרַב וּבָקֵר וְצַהֲרִים: הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְּרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ
חַסְדֶיךָ מֵעוֹלָם קוּיֵנוּ לָךְ:

כל ימי חנוכה, גם בפורים בתפלת ערבית קודם קריאת המגילה, אומרים כאן 'על הנסים':
עַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת
שְׁעֲשִׂיתָ לְאֲבוֹתֵינוּ בְּיָמֵם הָהֵם בְּזִמְן הַזֶּה:

בחנוכה : בְּיָמֵי מַתְתִּיחֵהוּ בֶן-יוֹחָנָן כִּהֵן גְּדוֹל חַשְׁמֹנִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יוֹן

הַרְשָׁעָה עַל-עַמְךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחַם תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי עֲשֶׂר הוּא-חֹדֶשׁ
רְצוֹנְךָ: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם רַבַּת אָדָר וּשְׁלָלָם
אֶת-רִיבָם דָּנַתָּ אֶת-דִּינָם נִקְמַתְּ אֶת-נִקְמַתָם: מִסָּרַת גְּבוּרִים לְבוֹז: וְאַתָּה
בְּיַד חֲלָשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מַעֲשִׂים וְטַמְאִים בְּיַד טְהוּרִים וְרַשְׁעִים בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
בְּיַד צַדִּיקִים וְזָדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרַתְךָ: וּלְךָ עֲשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל הַפְּרַתָּ אֶת עֲצָתוֹ
וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ וּלְעַמְךָ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקוֹן וּקְלָקֶלֶת אֶת-
כְּהִיּוֹם הַזֶּה: וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְנֵיךָ לְדַבֵּר בֵּיתְךָ וּפְנֹו אֶת-הַיְכָלְךָ מִחֻשְׁבָּתוֹ
וְטָהְרוּ אֶת-מִקְדָּשְׁךָ וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ וּקְבָעוּ וְהַשְׁבֹּת גְּמוּלוֹ
שְׁמוֹנֶת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלֶּיךָ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל: בְּרֹאשׁוֹ וְתָלוּ
בַּפּוּרִים: בְּיַמֵּי מְרֻדְכִי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשֵׁן הַבִּירָה כְּשֶׁעָמַד עָלֵיהֶם הַמֶּן אֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו
הַרְשָׁעָה בְּקֶשׁ אִסְתֵּר גִּיג לְהַשְׁמִיד לְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד אֶת-כָּל-הַיְהוּדִים עַל הָעֵץ:
מִזְעַר וְעַד-זָקֵן טָף וְנָשִׁים בָּיוֹם אֶחָד בְּשָׁלוֹשָׁה עֲשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם-

וְעַל-כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מִלְּכַנּוֹ תַמִּיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בעשרת ימי תשובה: וכתוב לחיים טובים בני בְּרִיתְךָ:

וְכָל-הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה וַיְהִלְלוּ אֶת-שִׁמְךָ בְּאַמַּת הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ וְעֲזָרָתָנוּ

סֵלָה:

כורע בְּרוּךְ מִשְׁתַּחוּה אֶתָּה זֹקֵף יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאָה לְהוֹדוֹת:³⁰

31 שָׁלוֹם רַב עַל-יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ תִּשְׂמֵחַ לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֲדוֹן
לְכָל-הַשָּׁלוֹם: וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת וּבְכָל-
שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה
אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:
הַשָּׁלוֹם:

בעשרת ימי תשובה : בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפְרִנָּסָה טוֹבָה נִזְכָּר
וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל-עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: בָּרוּךְ

אֱלֹהֵי נֹצֵר לְשׁוֹנֵי מָרַע וּשְׂפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַדִּים
וְנַפְשֵׁי כְּעָפָר לְכָל תַּהֲיָה: פָּתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי:
וְכָל-הַחֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הֲפֹר עֲצָתָם וּמְקַלְלֵי מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה
לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן
תּוֹרָתְךָ: תהלים ס:ז לְמַעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעֲנֵנוּ וְעֲנֵנִי:

יט:טו יִהְיוּ לְרִצּוֹן וְאִמְרֵי-פִי וְהִגִּינוּ לְבִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי: פוסע לאחריו ג'
פסיעות ואומר : עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-

31 וְמָה רָאוּ לומר שֵׁים שָׁלוֹם אַחַר בְּרַפְת כְּתוּבִים? דְּכַתִּיב: וְשָׂמוּ אֶת-שְׁמִי עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנִי אֲבָרְכֵם:
בְּרַכָּה דְּמִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁלוֹם, שְׁנַאֲמַר: 'ד' ו' יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: (גמ' מגילה ז. יח.).

ישראל: ואמרו אמן:

זוקף לאט ואומר :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמניות:

מלאכי ג:ד וערבה ליי מנחת יהודה וירושלם כימי עולם וכשנים קדמניות:

בעל תפלה כורע יתגדל ויתקדש זוקף שמייה רבא (קהל אמן) בעלמא דברא כרעותה

וימליך מלכותה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל-בית-ישראל בעגלא ובזמן

קריב: ואמרו בעל תפלה כורע אמן: (קהל אמן)

יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא ובנשימה אחרת מוסיפים יתברך

בעל תפלה כורע יתברך וישתבח ויתפאר ויתרום ויתנשא ויתהדר ויתעלה

ויתהלל שמייה דקדשא בעל תפלה כורע בריך הוא הציבור אומר עמו (ולא לאחרינו).

לעלא מכל-ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא

דאמירן בעלמא: בעל תפלה כורע ואמרו אמן: (קהל אמן)

קהל: קבל ברחמים וברצון את תפלתנו:

תתקבל צלותהון ובעותהון דכל-ישראל קדם אבוהון די בשמיא: ואמרו אמן:

(קהל אמן)

תהלים קיג:ב קהל: יהי שם יי מברך מעתה ועד-עולם:

יהא שלמא רבא מן-שמיא וחיים עלינו ועל-כל-ישראל: ואמרו אמן: (קהל

אמן)

קכא:ב קהל: עֲזָרִי מֵעַם יְיָ עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

בעל תפלה פוסע לאחוריו בנחת שלש פסיעות בכריעה אחת
פונה לשמאלו ואומר עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו פונה לימינו ואומר הוּא יַעֲשֵׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ
ושוחה לפניו ואומר וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאָמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

בפורים אחר קריאת המגילה אומרים 'ואתה קדושי' (עמי 142), קדיש 'יתקבלי' (עמי 242), ויעלינו' (עמי 642).

בערבית בזמנו, בימי ספירה סופרים כאן את העומר (עמי 49).

עָלֵינוּ לְשִׁבַח לְאֲדוֹן הַכֹּל לְתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שְׁלֹא עָשָׂנוּ
כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה: שְׁלֹא שָׁם חָלַקְנוּ כָּהֵם
וְגָרְלָנוּ כְּכָל-הַמוֹנָם: שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וְרִיק יִשְׁעֵיהֶם מֵהַיָּם וּמִתְפַּלְלִים אֶל-
אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ: וְאֲנַחְנוּ כּוֹרַע בּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים זֹקֵף לְפָנָי מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שֶׁהוּא נֹא יֵג נּוֹטָה שָׁמַיִם וְיִסַּד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יְקָרוֹ
בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֲזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד: אָמֵת
מִלִּפְנֵי אָפֶס זוֹלָתוֹ כְּכָתוּב בְּתוֹרָתוֹ: דְּבָרִים ד:לט וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-
לְבַבְךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן נִקְוָה לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֶרֶת עֲגוּף לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים
מִן-הָאָרֶץ וְהַאֲלִילִים כְּרוֹת יְכַרְתּוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי: וְכָל-בְּנֵי
בְּשָׂר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ לְהַפְנוֹת אֲלֶיךָ כָּל-רִשְׁעֵי אֶרֶץ: יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל-יּוֹשְׁבֵי

תִּבְלַח כִּי לֹא יִשְׁעֶיהָ מִהַכֹּחַ תִּכְרַע כָּל-בְּרֵךְ תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
יִכְרְעוּ וְיִפְּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנֹוּ וְיִקְבְּלוּ כָּל־עַל מַלְכוּתְךָ וְתִמְלֹךְ
עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמְּלָכוֹת שֶׁלְּךָ הֵיא וְלְעוֹלָמֵי עַד וְתִמְלֹךְ
בְּכָבוֹד:

לפי המנהג הקודם באשכנז לא אמרו כלל פסוקים אחר עלינו:
(כַּפְתּוֹב בְּתוֹרַתְךָ: שְׁמוֹת טו:יח יְיָ ו יִמְלֹךְ לְעַלְמֵם וָעֶד:

וְנִאָּמַר: זְכוּרִיהָ יִד:ט וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד:

בבית אבל בסוף ערבית אומרים מזמור טז, גם בימים שאומרים בהם תחנון, ולא נהגו לומר את מזמור מט.
טז מִכְּתָם לְדוֹד שִׁמְרָנִי אֵל כִּי-חֲסִיתִי בְּךָ: אָמַרְתָּ לִּי אֲדֹנָי אַתָּה טוֹבָתִי בַּל-
עֲלִיף: לְקַדוֹשִׁים אֲשֶׁר-בְּאֶרֶץ הַמָּה וְאֲדִירִי כָּל-חֲפְצֵי-בָם: יִרְבּוּ עֲצוּבוֹתֶם אַחַר
מְהֵרָה בַּל-אֶסִּיף נִסְכֵיהֶם מִדָּם וּבַל-אֶשָּׂא אֶת-שְׁמוֹתֶם עַל-שִׁפְתֵי: יְיָ מִנֵּת
חֶלְקִי וְכוֹסֵי אֶתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי בַּנְּעִימִים אֶף-נִחַלְתָּ שִׁפְרָה
עָלַי: אֲבָרֶךְ אֶת-יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצָנִי אֶף לִילוֹת יִסְרוּנִי כְּלִיזוֹתֵי: שׂוֹיִתִּי יְיָ לְנִגְדֵי
תְּמִיד כִּי מִימִנִּי בַּל-אֶמוּט: לָכֵן ו שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶף-בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן
לְבַטַח: כִּי ו לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשִׂאֹל לֹא-תִתֵּן חֲסִידֶיךָ לְרֵאוֹת שִׁחַת:
תְּוֹדִיעֵנִי אֶרַח חַיִּים שֶׁבַע שְׁמָחוֹת אֶת-פָּנֶיךָ נְעִימוֹת בִּימִינֶךָ נֶצַח:

(בכל יום מראש חודש אלול (חוץ משבת), אחר תפלת ערבית (היא מובא בראשונים ובספרי מנהגי אשכנז וברמ"א,
'ומפסיקים לתקוע ג' ימים לפני ראש השנה. (ראה שרשי מנהג אשכנז חלק ד

³² תקיעה: שברים: תרועה: תקיעה:

תקיעה: שברים: תרועה: תקיעה:

תקיעה: שברים: תרועה: תקיעה:

בימי חנוכה שרים כאן ימעוז צורי בבית בכנסת (עמ' 733).

ספירת העמר

החל מליל שני של פסח עד ערב שבועות סופרים בכל ערב את העומר.
בלילי שבתות ופסח סופרים אחר הקידוש בבית הכנסת, במוצאי שבתות סופרים קודם ויתן לך.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם

אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:

אין כמעט מקור ליבעומר' מלבד שלוש[ת] המקורות שהובאו כאן (רבי אייזיק טירנא, רמ"א, וט"ז).

וברבי אייזיק טירנא עצמו בהגהות מנהגים שם כתוב 'לעומר'. (האורה, ש"ל, רשב"א, כלבו, רבינו ירוחם, המנהיג, ארחות חיים, מגן אבות לרשב"ץ, ר"י אבן שועיב, שו"ת גינת ורדים, הגהות מנהגים, שאילת יעב"ץ, ר' עקיבה איגר, חתם סופר, ועוד רבים) ומסיים שם בסיכום של משנה ברורה: 'ברוב פוסקים הנוסח 'לעומר'.

Our within the is to recite לעמר, as it appears in all the ראשונים which mention the word עמר the counting. In many of the כתבי הראשונים however, the word לעמר does not appear in the counting, but only in the ברכה. The מנהג ליטא utilizes the term בעמר.

לדעת רוב חכמי אשכנז מעיקר הדין מותר לספור מבעוד יום, מפני שבזמן הזה הספירה היא רק מדרבנן וזכר למקדש. המהדרין ממתניים עד בין השמשות, והמהדרין מן המהדרין מברכים וסופרים דוקא בלילה, ובתנאי שלא ישכחו לספור בבואם לביתם, שאם לא כן עדיף לברך ולספור מבעוד יום. לפיכך, ממתניים עד שקיעה. ואם אי אפשר, מותר להם לברך ולספור מבעוד יום.

אם הגיע זמן הספירה אסור לאכול לפני ספירת העומר. היות ובין השמשות הוא זמן ספק לילה לכן בשבת בבית ראוי להמתין עד אחר צאת הכוכבים ורק אז לספור ולקדש. או לקדש לפני בין השמשות, שאז ודאי עוד לא הגיע זמן חיוב ספירת העומר.

1 (ט"ז ניסן) היום יום אָחַד לְעֹמֶר:

2 (י"ז ניסן) היום שְׁנֵי יָמִים לְעֹמֶר:

3 (י"ח ניסן) היום שְׁלֹשָׁה יָמִים לְעֹמֶר:

4 (י"ט ניסן) היום אַרְבָּעָה יָמִים לְעֹמֶר:

5 (כ' ניסן) היום חֲמֵשָׁה יָמִים לְעֹמֶר:

6 (כ"א ניסן) היום שֵׁשָׁה יָמִים לְעֹמֶר:

7 (כ"ב ניסן) היום שִׁבְעָה יָמִים שָׁהֵם שָׁבוּעַ אָחַד לְעֹמֶר:

8 (כ"ג ניסן) היום שְׁמוֹנָה יָמִים שָׁהֵם שָׁבוּעַ אָחַד וְיוֹם אָחַד לְעֹמֶר:

- 9 (כ"ד ניסן) היום תשעה ימים שהם שבוע אחד ושני ימים לעמר:
- 01 (כ"ה ניסן) היום עשרה ימים שהם שבוע אחד ושלשה ימים לעמר:
- 11 (כ"ו ניסן) היום אחד עשר יום שהם שבוע אחד וארבעה ימים לעמר:
- 21 (כ"ז ניסן) היום שנים עשר יום שהם שבוע אחד וחמשה ימים לעמר:
- 31 (כ"ח ניסן) היום שלשה עשר יום שהם שבוע אחד וששה ימים לעמר:
- 41 (כ"ט ניסן) היום ארבעה עשר יום שהם שני שבועות לעמר:
- 51 (ל' ניסן) היום חמשה עשר יום שהם שני שבועות ויום אחד לעמר:
- 61 (א' אייר) היום ששה עשר יום שהם שני שבועות ושני ימים לעמר:
- 71 (ב' אייר) היום שבעה עשר יום שהם שני שבועות ושלשה ימים לעמר:
- 81 (ג' אייר) היום שמונה עשר יום שהם שני שבועות וארבעה ימים לעמר:
- 91 (ד' אייר) היום תשעה עשר יום שהם שני שבועות וחמשה ימים לעמר:
- 02 (ה' אייר) היום עשרים יום שהם שני שבועות וששה ימים לעמר:
- 12 (ו' אייר) היום אחד ועשרים יום שהם שלשה שבועות לעמר:
- 22 (ז' אייר) היום שנים ועשרים יום שהם שלשה שבועות ויום אחד לעמר:
- 32 (ח' אייר) היום שלשה ועשרים יום שהם שלשה שבועות ושני ימים לעמר:
- 42 (ט' אייר) היום ארבעה ועשרים יום שהם שלשה שבועות ושלשה ימים לעמר:
- 52 (י' אייר) היום חמשה ועשרים יום שהם שלשה שבועות וארבעה ימים לעמר:
- 62 (י"א אייר) היום ששה ועשרים יום שהם שלשה שבועות וחמשה ימים לעמר:
- 72 (י"ב אייר) היום שבעה ועשרים יום שהם שלשה שבועות וששה ימים לעמר:
- 82 (י"ג אייר) היום שמונה ועשרים יום שהם ארבעה שבועות לעמר:
- 92 (י"ד אייר) היום תשעה ועשרים יום שהם ארבעה שבועות ויום אחד לעמר:
- 03 (ט"ו אייר) היום שלשים יום שהם ארבעה שבועות ושני ימים לעמר:
- 13 (ט"ז אייר) היום אחד ושלשים יום שהם ארבעה שבועות ושלשה ימים לעמר:
- 23 (י"ז אייר) היום שנים ושלשים יום שהם ארבעה שבועות וארבעה ימים לעמר:
- 33 (י"ח אייר) היום שלשה ושלשים יום שהם ארבעה שבועות וחמשה ימים לעמר:
- 43 (י"ט אייר) היום ארבעה ושלשים יום שהם ארבעה שבועות וששה ימים לעמר:
- 53 (כ' אייר) היום חמשה ושלשים יום שהם חמשה שבועות לעמר:

- 63 (כ"א אייר) היום שששה ושלשים יום שהם חמשה שבועות ויום אחד לעמר:
73 (כ"ב אייר) היום שבעה ושלשים יום שהם חמשה שבועות ושני ימים לעמר:
83 (כ"ג אייר) היום שמונה ושלשים יום שהם חמשה שבועות ושלשה ימים לעמר:
93 (כ"ד אייר) היום תשעה ושלשים יום שהם חמשה שבועות וארבעה ימים לעמר:
04 (כ"ה אייר) היום ארבעים יום שהם חמשה שבועות וחמשה ימים לעמר:
14 (כ"ו אייר) היום אחד וארבעים יום שהם חמשה שבועות וששה ימים לעמר:
24 (כ"ז אייר) היום שנים וארבעים יום שהם ששה שבועות לעמר:
34 (כ"ח אייר) היום שלשה וארבעים יום שהם ששה שבועות ויום אחד לעמר:
44 (כ"ט אייר) היום ארבעה וארבעים יום שהם ששה שבועות ושני ימים לעמר:
54 (א' סיון) היום חמשה וארבעים יום שהם ששה שבועות ושלשה ימים לעמר:
64 (ב' סיון) היום ששה וארבעים יום שהם ששה שבועות וארבעה ימים לעמר:
74 (ג' סיון) היום שבעה וארבעים יום שהם ששה שבועות וחמשה ימים לעמר:
84 (ד' סיון) היום שמונה וארבעים יום שהם ששה שבועות וששה ימים לעמר:
94 (ה' סיון) היום תשעה וארבעים יום שהם שבעה שבועות לעמר:

הרחמן הוא יחזיר עבודת בית המקדש למקומה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה
במינינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך בראה כימי עולם וכשנים

קדמניות:

ro למנצח בנגינת מזמור שיר: אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה:
לדעת בארץ הרבה בכל-גוים ישועתך: יודוך עמים ו אלהים יודוך עמים
כלם: ישמחו וירננו לאמים כיתשפט עמים מישר ולאמים ו בארץ תנחם

סְלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים וְאֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כָּל־ס: אֶרֶץ נְתַנָּה יְבוּלָהּ יִבְרַכְנוּ
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ: יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֶפְסֵי-אֶרֶץ:

בשאר ימי השבוע ממשיכים ב'עלינו' (עמ' 39).
בליל שבת ויום טוב ממשיכים ב'עלינו' (עמ' 121).
במוצאי שבת ממשיכים ב'ויתן לך' (עמ' 342).
במוצאי יום טוב ממשיכים ב'הבדלה' ואחר כך 'עלינו' (עמ' 542).
סדר קריאת שמע על המטה.

לפי מנהג המובהק, מקדימים קריאת שמע לברכת 'המפיל'.

(אל³³ מֶלֶךְ נֶאֱמָן)

דברים ו:ד

³⁴שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בלחש בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

דברים ו:ה-ט וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל-לִבְבְּךָ: וְשָׁנַנְתָּם לְבְנֶיךָ
וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרָתָם
לְאוֹת עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכָתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ:

33 כ"ה בכל ס"י נוסח פולין ובנוסח אשכנז המערבי ליתא. ובפשטות אין סברא לומר זאת אא"כ אומרים את כל הג' פרשיות וכדי להשלים לרמ"ח תיבות וכ"כ בסידור אוצר התפילות וצ"ע.

34 פרשה ראשונה בלבד - כ"ה בכל ס"י (סידור אזור אליהו)

דברים יא:יג-כא וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּמָעוּ אֶל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדּוֹ בְּכָל-לִבְבְּכֶם וּבְכָל-נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר-אֶרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דְּגָנָךְ וְתִירֹשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדֶךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְּׁמְרוּ לָכֵם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסָרְתֶם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף-יְיָ בְּכֶם וְעָצַר אֶת-הַשָּׁמַיִם וְלֹא-יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וְאָבַדְתֶּם מֵהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְיָ נָתַן לָכֶם: וְשָׁמַתֶם אֶת-דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-נַפְשְׁכֶם וְקִשְׁרֹתֶם אֹתָם לְאוֹת עַל-יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמְדֹתֶם אֹתָם אֶת-בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשַׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וְכִתַּבְתֶּם עַל-מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לְאַבְתִּיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל-הָאָרֶץ:

במדבר טו:לז-מא וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנּוּ עַל-צִיצִית הַכַּנָּף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת-כָּל-מִצְוֹת יְיָ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר-אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ

מִצְרִים לְהִיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם: אַמֵּת

בלילי הסדר מדלגים מכאן עד 'בידך אפקיד רוחי.

מעיקר הדין, וכן מנהג הישן באשכנז, יש לומר רק את הפסוקים הבאים,
וכל המוסיף פסוקי שמירה מרבותינו ז"ל על הפסוקים שלהלן הרי זה משובח.

תהלים צ"ז: וַיְהִי וְנָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּונְנָה עָלֵינוּ

וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּונְנָהוּ:

צא יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן בְּצֵל שָׁדַי יִתְלוֹנֵן: אִמֹר לִי מַחְסֵי וּמִצְוֹדֹתַי אֱלֹהֵי

אֲבֹטְחֶ-בּוֹ: כִּי הוּא יִצְיִלְךָ מִפֶּחַ יָקוּשׁ מִדְּבַר הַנּוֹת: בְּאִבְרָתוֹ וַיִּסַּד לְךָ

וְתַחַת כְּנַפְיוֹ תִּחְסֶה צִנְה וְסַחֲרָה אַמְתּוֹ: לֹא-תִירָא מִפֶּחַד לִילָה מִחַץ יַעוֹף

יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפֶּל יִהְלַךְ מִקֶּטֶב יִשׁוּד צְהָרִים: יִפֹּל מִצִּדְךָ וְאֶלֶף וּרְבֵבָה

מִימִינְךָ אֲלִיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵט וְשַׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה:

כִּי-אַתָּה יי מַחְסֵי³⁵

ג:ב-ט יי מִה-רַבּוֹ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי: רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יִשׁוּעָתָה לּוֹ

בְּאֱלֹהִים סֵלָה: וְאַתָּה יי מִגֵּן בְּעַדִּי כְבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי: קוֹלִי אֶל-יי אֶקְרָא

35 עד 'כִּי-אַתָּה ד' מַחְסֵי - ובחי' הריטב"א שם "קבלנו כי עד אתה ה' מחסי ששים תיבות כנגד מ"ש הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה", ועיי' מטה משה (סי' שצ"א) באריכות. (סידור אזור אליהו)

וַיַּעֲנֵנִי מִהֵרָ קִדְשׁוֹ סֵלָה: אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הִקִּיצוּתִי כִּי יִי יִסְמְכֵנִי: לֹא-
אִירָא מִרְבָּבוֹת עִם אֲשֶׁר סָבִיב שְׁתוֹ עָלַי: קוּמָה יְיָ וְהוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי-
הִכִּיתָ אֶת-כָּל-אֹיְבֵי לְחֵי שְׁנֵי רָשָׁעִים שִׁבְרָתָ: לֵי יִי הַיְשׁוּעָה

הַשְּׁכִיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכָנוּ לְחַיִּים: וּפְרוֹס עָלֵינוּ
סֶבֶת שְׁלוֹמֶךָ: וְתַקַּנְנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ: וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: וְהַגֵּן
בְּעַדְנוּ וְהַסֵּר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דָּבָר וְחָרָב וְרָעַב וְיָגוֹן: וְהַסֵּר שִׁטָּן מִלְּפָנֵינוּ
וּמֵאַחֲרֵנוּ: וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירֵנוּ: כִּי אֵל שׁוֹמְרָנוּ וּמַצִּילָנוּ אַתָּה כִּי אֵל
מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה: וּשְׁמֹר צִאתָנוּ וּבּוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה
וְעַד-עוֹלָם:

תהלים לא: בְּיָדְךָ אִפְקִיד רוּחִי פָדִית אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת:

זכריה ג: וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל-הַשָּׁטָן יִגְעַר יְיָ בְּךָ הַשָּׁטָן

וַיִּגְעַר יְיָ בְּךָ הַבַּחַר בִּירוּשָׁלַם הַלּוֹא זֶה אוֹד מֵצֵל מֵאֵשׁ:

שיר השירים ג:ח-³⁶ הִנֵּה מִשְׁתּוֹ שֶׁלְשִׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבָרֵי יִשְׂרָאֵל:

36 אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, לְעוֹלָם יִרְאֶה דַּיִן עֲצֻמוֹ כְּאֵילוֹ חָרָב מוֹנַחַת לוֹ בֵּין יְרִיכוֹתָיו, וְגִיחָנָם פְּתוּחָה לוֹ מִפְתָּחָיו. שְׁנַאמַר: 'הִנֵּה מִשְׁתּוֹ' (בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם לִשְׁכַת הַגִּזִּית) שֶׁלְשִׁלְמָה (שֶׁהַשְּׁלוֹם שְׁלוֹ)

כָּלֶם אַחְזִי חֶרֶב מְלַמְדֵי מְלַחֲמָה אִישׁ חֶרְבּוֹ עַל-יְרֵכּוֹ מִפֶּחַד בְּלִילוֹת:

בראשית מט:יח לִישׁוּעָתְךָ קִנִּיתִי יְיָ: קִנִּיתִי לִישׁוּעָתְךָ יְיָ יִישׁוּעָתְךָ קִנִּיתִי:

יש שנוהגים לומר כאן 'אדון עולם'.

אָדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּטָרֶם כָּל-יְצִיר נִבְרָא: לָעֵת נַעֲשֶׂה בְּחֶפְצוֹ כֹּל אֲזִי

מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כְּבִלּוֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא: וְהוּא הָיָה וְהוּא

הָיָה וְהוּא יִהְיֶה בְּתַפְאֲרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי לְהַמְשִׁיל לּוֹ לְהַחֲבִירָה:

בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלִית וְלוֹ הָעוֹז וְהַמְשַׁרָה: וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלֵי וְצוֹר

חֲבֵלֵי בְּעַת צָרָה: וְהוּא נָסִי וּמְנוֹסִי מִנֶּת כּוֹסֵי בְּיוֹם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אֶפְקִיד

רוּחֵי בְּעַת אִישׁן וְאַעֲיָרָה: וְעַם רוּחֵי גְּוִיָתִי יְיָ לִי וְלֹא אֵירָא:

אין מפסיקים כלל בין ברכת 'המפילי לשינה'.

(גמ' ברכות ס:) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְּפִיל חֲבֵלֵי שְׁנָה עַל-עֵינַי

וְתַנּוּמָה עַל-עַפְעָפִי: וּמֵאִיר לְאִישׁוֹן בֵּת-עֵינַי: יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי

שְׁתֵּשְׁכִיבְנֵי לְשָׁלוֹם וְתַעֲמִידְנֵי לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם: וְאֵל יִבְהַלּוּנֵי חֲלוּמוֹת רָעִים

שָׁשִׁים גְּבָרִים (דֵּינִים) סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹי מִפֶּחַד בְּלִילוֹת: מִפֶּחַד שֶׁל גִּיהֶנֶם שְׂדוּמָה לְלִילָה. (גמ' יבמות

וְהִרְהוּרִים רָעִים: וְתֵהָא מִשְׁתִּי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ: וְהָאֵר עֵינַי פֶּן-אִישָׁן הַמּוֹת:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּאִיר לְעוֹלָם כָּלֹּ בְכָבוֹדוֹ: